

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 31/2015

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Anne Lotte Gulbrandsen

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning

Beslutningsdato: 1. november 2016

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Claus Brynildsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge. Saksomkostninger i anledning klagen dekkes med kr 38.250,- inkl. mva.

***

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

██████████, heretter kalt skadelidte, er født ██████████. Han tjenestegjorde i to kontingenter i ██████████ i ██████████ og ██████████.

Skadelidte jobbet både før og etter tjenesten i mekaniske bedrifter, som fisker i Barentshavet og i bygg- og anleggsbransjen. Sistnevnte arbeid omfattet også dykking og sprengningsarbeid. I fra ██████████ til ██████████ var skadelidte også engasjert som ██████████ for ██████████ i ██████████, hvor han blant annet har deltatt i flere internasjonale øvelser. I ██████████ overtok han et renseri som han drev frem til han fikk hjerteinfarkt og hjerneslag i 2006. Skadelidte ble i 2008 innvilget varig uførepensjon fra folketrygden som følge av dette.

Skadelidte skal under tjenesten ha vært utsatt for flere belastende hendelser. Disse er gjengitt på s. 5-10 i spesialisterklæring av 10. juli 2014 fra spesialist i psykiatri Svend-Ole Nilsen. Her nevnes bl.a. at han skal ha opplevd til tider heftig beskytning under patruljer, belastende minerydding og veiklareriger, mineulykke og bombardement, samt flere harde kamper med flere døde.

Skadelidte er i vedtak av 30. oktober 2012 tilkjent kr. 464 112 i billighetserstatning etter forskrift nr. 1563 av 12. 02. 2004. Vedtaket er skrevet på bakgrunn av en spesialisterklæring av 27. april 2012 fra militærpsykolog Snorre Sæbø. Sæbø kom i erklæringen til at PTSD er hoveddiagnosen til skadelidte, og at diagnosen i betydelig grad er knyttet opp mot militærtjenesten. Som følge av diagnosen anga Sæbø en medisinsk invaliditetsgrad på ca. 48-50%.

I forbindelse med behandlingen av skadelidtes krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner, ble det innhentet spesialisterklæring fra psykiater Svend Ole Nielsen. Erklæringen er skrevet etter det særskilte mandatet utarbeidet av Forsvarsdepartementet. Dr. Nielsen konkluderer, under noe tvil, med at skadelidte oppfyller diagnosekriteriene for PTSD, og at det er årsakssammenheng mellom tjenesten og skadelidtes diagnose. Nielsen skriver imidlertid videre at skadelidtes PTSD opp gjennom årene ikke har medført at skadelidtes funksjonsevne i arbeidslivet har blitt nedsatt, siden han har vært i fullt arbeid og ikke hatt noen sykemelding av betydning.

SPK har i vedtak av 25. september 2014 kommet til at vilkårene for kompensasjon etter forskrift av 22.12.09 nr. 1768 ikke er oppfylt. SPK kom til at skadelidte har en psykisk belastningsskade som følge av FN-tjenesten, men at den psykiske belastningsskaden ikke har ført til varig ervervsmessig uførhet.

Skadelidtes daværende advokat, Helge Riverud, har på vegne av skadelidte påklaget vedtaket i brev av 11. januar 2015. Under møtet i nemnda var skadelidte representert av advokat Anne Lotte Gulbrandsen, som i brev av 16. juni 2016 meldte seg som ny prosessfullmektige for skadelidte.

SPK fant ikke grunn til å omgjøre sitt vedtak, og saken er sendt frem for klagebehandling ved oversendelsesbrev av 6. august 2015.

Skadelidtes møte i Klagenemnda sammen med sin advokat. SPK deltok også.

2. Klagenemndas vurdering

Krav på kompensasjon etter forskrift om særskilt kompensasjonsordning, forutsetter at skadelidte er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i en internasjonal operasjon. Videre er det et krav om at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet, jf. forskriften § 3 første ledd.

Etter forskriften del II gjelder det alminnelig krav til bevis i motsetning til kravene under 35G-ordningen, hvor det er lempeligere krav til bevis. Hva som ligger i det lempeligere beviskravet er nærmere gjennomgått i Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 22. november 2010 og er utdypet i presiserende tolkningsnotat av 7. november 2014.

Kravene til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil tjenesten være årsak til skadelidtes psykiske plager dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for skadens inntreden. Det er skadelidte som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Årsakskravet mellom en handling og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen tenkes bort. Handlingen er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer, jf. eksempelvis Rt-1992 s. 64.

Nemnda bemerker at erklæringen fra psykiater Svend Ole Nielsen er grundig og oppfylder Forsvarsdepartementets mandat. Med bakgrunn i denne legger nemnda til grunn at skadelidte har en psykiske belastningsskade som følge av FN-tjenesten. Det sentrale spørsmålet i saken blir etter dette hvorvidt den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet for skadelidte.

Skadelidtes advokat har i klagen vist til at hjerneslaget i 2006 har gitt et funksjonstap som i realiteten er beskjedent, og at skadelidtes hovedproblem er stadig økende søvnvansker, irritabilitet, oppfarenhet og dårlig sinnemestring. Det vises til erklæring fra kommunelege i Måsøy, tidligere krigskirurg med doktorgrad i behandling av krigstraumer, Hans Husum, av 4. desember 2014. Husum kom til at skadelidtes hjerteinfarkt og blodpropp med påfølgende hjerneinfarkt ikke på noe tidspunkt har påvirket skadelidtes intellektuelle eller emosjonelle status, og at hans vedvarende drop-fot er eneste mèn etter hjerneslaget (konsekvensen av blodpropp). I tillegg fremgår det at skadelidte har sukkersyke, men at denne er velregulert.

Av psykiater Niensens erklæring fremgår at skadelidte kun er litt plaget med hukommelsen, og har litt svakere kraft i høyre side etter hjerte og hjerneinfarkt. Likevel kommer Nielsen til at det er hjerte og hjerneinfarkt som er årsaken til at skadelidte falt ut av arbeidslivet, og ikke hans psykiske plager. Nielsen viser bl.a til at skadelidte var i fullt arbeid i 26 år etter tjenestegjøringen i [REDACTED], uten sykemeldinger for psykiske plager, slik at hans psykiske plager må være av lettere art.

Det fremkommer videre av skadelidtes NAV-dokumenter, herunder bl.a. legererklæring ved arbeidsuførhet av 29. september 2008, at det er hans fysiske plager som gjorde at han falt ut av arbeidslivet. Dette bekreftes i samtale med skadelidte under møte i nemnda. Det fremgår videre

av legeerklæringen at ”*dog har man etterhvert fra medisinsk hold vurdert at sannsynligheten for at han skal kunne komme tilbake til sitt ordinære eller annet arbeid som svært liten*”.

Det fremgår av såvel psykiater Nielsens erklæring, som av NAV-dokumentene, at det er skadelidtes fysiske plager som følge av hjerte- og hjerneinfarkt som er årsaken til at han falt ut av arbeidslivet, og som er årsaken til at han i dag ikke er i arbeid. Som konsekvens av at skadelidte har falt ut av arbeid, synes de psykiske plagene å ha blitt mer fremtredende og plagsomme for ham. Dette kjennetegner symptombildet for flere av de skadelidte som har hatt saker for nemnda. Arbeidet har for mange bidratt til å holde de psykiske plagene på avstand. At skadelidte som følge av uførheten etter hjerteinfarkt, opplever sine psykiske plager mer belastende, danner dog ikke grunnlag for kompensasjon. Det er andre årsaker enn de psykiske plagene som medførte at skadelidte ble ufør. Da er han ikke berettiget til kompensasjon etter forskriften. Nemnda kan etter dette ikke se at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at det er den psykiske belastningsskaden som har medført varig ervervsmessig uførhet for skadelidte.

SPKs vedtak blir etter dette å stadfeste. Klagen tas ikke til følge.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand stort kr. 38.250,- inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 17 timer. Nemnda anser kravet som rimelig og nødvendige utgifter til juridisk bistand i henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13. Kravet dekkes derfor i sin helhet.

Det er i saken også lagt frem reiseregning fra skadelidte i forbindelse med fremmøte i nemnda, og i forbindelse med konferanse med hans advokat. Nemnda bemerker at forskrift om klagenemnda § 13 kun dekker rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand. Skadelidtes kostnader dekkes ikke av bestemmelsen, og vil bare kunne dekkes i den grad disse er omfattet av forvaltningsloven (fvL) § 36. Ettersom kravet fra skadelidte om kompensasjon ikke har ført frem, foreligger det etter nemndas syn ikke grunnlag for å dekke hans utgifter ved fremmøte, jf. fvL § 36.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. SPKs vedtak stadfestes.

Vedrørende utgifter til juridisk bistand for klageomgangen skal SPK utbetale kr. 38.250,- inkl. mva.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 19. januar 2017

Anne Stine Eger Mollestad
Leder av klagenemnda